

Förenklad hantering av medborgarförslag

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2006/07:24 Förenklad hantering av medborgarförslag. Regeringen föreslår att bestämmelserna om medborgarförslag i kommunallagen (1991:900) ändras så att fullmäktige får möjlighet att överlåta till styrelsen eller annan nämnd att besluta i ärenden som väckts genom medborgarförslag. Regeringen föreslår också vissa kompletterande bestämmelser om handläggningen av dessa ärenden.

Utskottet tillstyrker förslaget.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Gällande ordning	5
Propositionen	5
Utskottets ställningstagande	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Förenklad hantering av medborgarförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i kommunallagen (1991:900). Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:24.

Stockholm den 23 januari 2007

På konstitutionsutskottets vägnar

Berit Andnor

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Andnor (s), Per Bill (m), Eva Bengtson Skogsberg (m), Stefan Tornberg (c), Yilmaz Kerimo (s), Mauricio Rojas (fp), Helene Petersson i Stockaryd (s), Björn Leivik (m), Billy Gustafsson (s), Ingvar Svensson (kd), Anna Bergkvist (m), Phia Andersson (s), Annie Johansson (c), Mikael Johansson (mp), Karl Sigfrid (m), Sinikka Bohlin (s) och Pernilla Zethraeus (v).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Ärendets beredning fram till dess propositionen lagts fram för riksdagen framgår av propositionen.

Någon motion har inte väckts med anledning av propositionen.

Bakgrund

Enligt propositionen har cirka två tredjedelar av alla kommuner och en tredjedel av alla landsting infört möjligheten att lämna medborgarförslag.

Förslag som lämnas in uppges i propositionen ofta vara konkreta till sin karaktär och ofta relaterade till specifika behov och krav som rör en viss grupp eller ett visst geografiskt område. Flertalet förslag är inte politiskt eller ideologiskt laddade utan mer eller mindre servicerelaterade. De kan gälla frågor som rör t.ex. kommunikation, fysisk tillgänglighet, vård, skola och omsorg.

I propositionen anføres att det finns vissa problem med nuvarande bestämmelse. Det största problemet är att fullmäktige tvingas avgöra frågor som är av vardagsnära och konkret natur. Dessa frågor avgörs normalt i nämnderna eller av tjänstemän i förvaltningen. Här kan nämnas att det av 3 kap. 9 § kommunallagen (1991:900) framgår att fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen eller landstinget. Av 3 kap. 13 § kommunallagen framgår att nämnderna beslutar i frågor som rör förvaltningen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår i propositionen bl.a. att fullmäktige ska få överlåta till styrelsen och eller en nämnd att besluta i ett ärende som väckts genom medborgarförslag, om ärendet inte är av principiell beskaffenhet eller av större vikt för kommunen eller landstinget.

Utskottets överväganden

Gällande ordning

Sedan den 1 juli 2002 kan kommuner och landsting med stöd av 5 kap. 23 § kommunallagen (1991:900) besluta att medborgarna får väcka förslag i fullmäktige, s.k. medborgarförslag.

Enligt 5 kap. 25 § kommunallagen ska alla ärenden som väckts i fullmäktige enligt 5 kap. 23 §, däribland medborgarförslagsärenden, också beslutas av fullmäktige. Bestämmelsen om medborgarförslag är generellt utformad och det finns, i likhet med vad som gäller för motioner, inte några lagbestämmelser som begränsar vilka frågor ett medborgarförslag får röra.

Propositionen

Enligt regeringen kan de problem som omtalats (se ovan) leda till att kommuner och landsting väljer att inte införa möjligheten att väcka medborgarförslag eller till att de som redan har infört möjligheten väljer att avskaffa den. En förenklad hantering av medborgarförslag skulle kunna öka viljan att införa och behålla medborgarförslag i kommunen eller landstinget. Det kan även bidra till minskade kostnader och kortare handläggningstider.

Mot denna bakgrund föreslås i propositionen att kommunallagen ändras så att fullmäktige ges möjlighet att *överlåta* till styrelsen eller en nämnd att besluta i ett ärende som väckts genom medborgarförslag. Även fortsättningsvis ska dock medborgarförslagsärenden endast kunna väckas i fullmäktige. Vidare ska medborgarförslag som berör frågor som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt för kommunen eller landstinget (jfr 3 kap. 9 § kommunallagen) alltid avgöras av fullmäktige.

Fullmäktiges beslut om att överlåta till styrelsen eller en nämnd att besluta i ett medborgarförslagsärende bör, enligt regeringen, kunna fattas utan föregående *beredning*. Såsom nuvarande regler i kommunallagen är utformade skulle ett sådant beslut behöva beredas av styrelsen eller en nämnd. I många fall är det dock uppenbart vilket organ som bör avgöra ärendet.

I propositionen framhålls vikten av att medborgarförslag även i fortsättningen blir föremål för ett politiskt avgörande. Därför föreslås ett *delegeringsförbud* för styrelse och andra nämnder i medborgarförslagsärenden. Dessa ärenden kommer således alltid att avgöras av någon del av den kommunala förtroendemannaorganisationen.

Härutöver föreslås i propositionen ett antal kompletterande bestämmelser om handläggningen i styrelser och nämnder av medborgarförslagsärenden. Bestämmelserna gäller *närvarorätt* i nämnd för den eller de som

väckt ett medborgarförslagsärende, *beredningsfrist* för medborgarförslagsärenden som avgörs av nämnd och *information* från nämnd till fullmäktige om hanteringen av medborgarförslagsärenden.

Regeringen föreslår att ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2007. Medborgarförslagsärenden som väckts före ikraftträdandet bör då kunna handläggas enligt de nya bestämmelserna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2006/07:24 Förenklad hantering av medborgarförslag:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i kommunallagen (1991:900).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i kommunallagen (1991:900)

Härigenom föreskrivs i fråga om kommunallagen (1991:900)¹
dels att 5 kap. 25 §, 6 kap. 19 a och 34 §§ skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 5 kap. 32 a § och
6 kap. 27 a §, samt att det närmast före 6 kap. 27 a § skall införas en ny
rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

25 §

Fullmäktige skall besluta i ärenden som har väckts enligt 23 §.

*Fullmäktige får dock överlåta
till styrelsen eller en annan nämnd
att besluta i ett ärende som har
väckts genom medborgarförslag,
utom i de fall som anges i
3 kap. 9 §.*

32 a §

*Fullmäktiges beslut enligt 25 §
andra stycket får fattas utan
föregående beredning.*

6 kap.

19 a §

En nämnds sammanträden skall hållas inom stängda dörrar. Nämnden
får dock besluta att dess sammanträden skall vara offentliga, om
fullmäktige har medgett det.

*Om fullmäktige har medgett det,
får nämnden besluta att den eller
de som har väckt ett ärende genom
medborgarförslag får närvara när
nämnden behandlar ärendet och
delta i överläggningarna men inte
i besluten.*

En nämnds sammanträden skall dock alltid hållas inom stängda dörrar
i ärenden

1. som avser myndighetsutövning, eller
2. i vilka det förekommer uppgifter som hos nämnden omfattas av
sekretess enligt sekretesslagen (1980:100).

¹ Lagen omtryckt 2004:93.

Handläggning av ärenden som väckts genom medborgarförslag***27 a §***

Ett ärende som väckts genom medborgarförslag skall om möjligt handläggas så att ärendet kan avgöras inom ett år från det att det väcktes i fullmäktige.

En nämnd som handlägger sådana ärenden skall minst en gång om året informera fullmäktige om de beslut som fattats i ärendena. Nämnden skall även informera om de ärenden som inte avgjorts inom den tid som anges i första stycket.

34 §

I följande slag av ärenden får beslutanderätten inte delegeras:

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, *och*
4. vissa ärenden som anges i särskilda föreskrifter.
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som överläts till nämnden, *och*
5. vissa ärenden som anges i särskilda föreskrifter.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.